

“अतुक्कालाभिगमनं धर्म्मोऽयं गृह्णः परः । स्त्रीणां वर
मनुसृत्य यथाकाय्य वा भवेत् । दिवाभिगमनं पुंसामना-
युष्यं परं मतम् । आङ्गाहः सर्वपक्षाणि यत्नात् त्याज्या
निधीमता । तत्र गच्छन् स्त्रियं मोहात् धर्म्मात्यवते
परात् । अतुक्कालाभिगमो यः स्वदारनिरतश्च यः । स
ब्रह्मचारी धर्मज्ञो विज्ञेयः स गृहाश्रमी । अतुक्कालाभिग-
ममिष्यतस्तस्मात्सु गर्हिताः । पुत्रास्तासुपि या युष्माः
अयुष्माः कन्यकाप्रजाः । त्यक्त्वा चन्द्रमसं दुःस्थं सर्वां
मूलां विहाय च । शुचिः संनिर्विशेषतृणीं पुं नाम च विज्ञे-
यतः । शुचिं पुत्रं प्रत्येत पुरुषार्थप्रसाधकम् । आर्षे
विवाहे गोदन्वं यदुक्तं तन्न शस्यते । शुक्लमखपि कन्यायाः
कन्यापिक्रयपापकृत् । अपत्यविक्रयी कल्पं वसेद्विद्वत्सि-
भोजने । अतोनाखपि कन्यायाः उपजीवेत्यता धनम् ।
स्त्रीधनान् उपजीवन्ति ये मोहादिह बान्धवाः । न ते परं निर-
यगास्तेषामपि हि पूर्वजाः । पत्या तृष्यति यत्र स्त्री तृष्येद्यत्न-
स्त्रिया पतिः । तत्र तृषा महालक्ष्मीर्निवसेद्दानवारिणा”
“बाणिज्यं नृपतेः सेवा वेदानध्ययनं तथा । कुविवाहः
क्रियालोपः कुले पतनहेतवः । कुर्याद्वाहिने वक्रौ गृह्यं
कर्मान्वहं गृही । पञ्चयज्ञक्रियां वापि पतिं दैनन्दिनी-
मपि । गृहस्थाश्रमिणः पञ्चसूनाकर्म्म दिनेदिने ।
कण्ठनी मेघणी चूली उदकुम्भस्तु सार्जनी । तासाञ्च
पञ्चसूनानां निराकरणहेतवः । क्रतवः पञ्च निर्दिष्टा गृह-
श्च योऽभिवर्द्धनाः । पठनं ब्रह्मयज्ञः स्यात्तर्पणञ्च पितृ-
क्रतुः । होमो देवो बलिर्भौतोऽतिथ्यर्चा क्रतवः क्रमात् ।
पितृप्रीतिं प्रकुर्वीणः कुर्वीत आङ्गमन्त्रहम् । अन्नोदक
पंथोभूतफलैर्वापि गृहाश्रमी । गोदानेषु च यत्पुण्यं पात्राय
विधिपूर्वकम् । सत्कृत्य भिक्षुवे भिक्षां दत्त्वा तत्फलमाप्नु-
यात् । तपोविद्यासमिद्धीमे कृतं विप्राख्यपावके । तार-
येद्विघ्नसंशेभ्यः पापाङ्कुरपि दुस्तरात् । अनर्च्योऽतिथि-
गृहात् भग्नाशो यस्य गच्छति । आजन्म सञ्चितात्
पुत्रात् तत् क्षणात् स बहिर्भवेत् । सान्त्वपूर्वाणि
याक्यानि शय्यार्थं भूस्तृणोदकैः । एतान्यपि प्रदेयानि सदा
मनुकतृष्ये । गृहस्थः परपाकाढ्यः प्रेतः सन्
पशुपतं व्रजेत् । श्रेयः परार्थपुष्ट्य गृह्णीयादन्न-
दोषतः । आदित्योऽतिथिः सायं सत्कर्त्तव्यः प्रयत्नतः ।
असत्कृतोऽन्यतो गच्छन् दुष्कृतं भूरि यच्छति ।
भुञ्जानोऽतिथिशेषाक्षिहायुर्धनभागभवेत् । प्रणोद्यातिथि
अन्नायी किल्बिषी च गृहाश्रमी । वैश्वदेवान्तरंग्रामः

स्वर्ग्योऽतिथिः सृष्टः । न पूर्वकाल आयातो न च
दृष्टवरः कश्चित् । बलिपालकरे विप्रे यद्यन्योऽतिथिरागतः ॥
अदत्त्वा तं बलिं तस्मै यथाशक्त्यन्नमर्पयेत् । कुमारश्च सुवा-
सिच्योगर्भिण्योऽतिरुजान्विताः । अतिथेरादित्योऽप्येते भो-
ज्या नात्र विचारणा । पितृदेवमनुष्येभ्यो दत्त्वा दद्यान्मृतं
गृही । स्वार्थं पचन्नघं भुङ्क्ते केवलं खोदन्मरिः । साध्या-
ङ्गिकं वैश्वदेवं गृहस्थः स्वयमाचरेत् । पत्नी सायं बलि-
दद्यात् सिद्धार्धैर्मन्त्रवर्जितम् । एतत्सायन्नं नाम वैश्व-
देवं गृहाश्रमे । सायं प्रातर्भवेदेवं वैश्वदेवं प्रयत्नतः ॥
वैश्वदेवेन ये हीना आतिथ्ये न विवर्जिताः । सर्वे ते वृषणा-
ज्ञेया प्राप्नवेदा अपि द्विजाः । अजन्ता वैश्वदेवं तु भुञ्जन्त
ये द्विजाधमाः । इह लोकेऽजन्तीनाः स्युः काकयोनिं
व्रजन्त्यथ । वेदोदितं स्वकं कर्म्म नित्यं कुर्यादतन्वितः । तद्धि
कुर्वन् यथाशक्ति प्राप्नुयात् स्वर्गतिं पराम् । पञ्चदशो-
र्वसेत्यापं तैले मासे सदैव हि । पञ्चदश्यां चतुर्दश्यां तथैव च
मगे क्षुरे । उदयन् न चेत्ते नास्तं यान्तं न मध्यगम् ।
न राक्षसोपसृष्टं च नासुसंस्थं दिवाकरम् । न वीक्षे-
तात्मनोरूपमसुधावेन वर्धति । नोङ्खेद्वत्तन्त्रीं न नग्नो-
जलमाविशेत् । देवतायतनं विप्रं घेतुं सधु घृतं गृह्णन् ।
जातिवृद्धं वयोवृद्धं विद्यावृद्धं तपस्विनम् । अश्वत्थं चैत्य-
वृद्धं च गुरुं जलभृतं घटम् । सिद्धार्धं दधि सिद्धार्धं
गच्छन् कुर्यात्प्रदक्षिणम् । रजस्वलां न सेवेत नाश्रीयात्
सह भार्याया । एकवासा न भुञ्जीत न भुञ्जीतौलकाशने ।
नाश्रुतो स्त्रीं समोक्षेत् तेजस्कामो द्विजोत्तमः । असंतर्प्य
पितृन् देवान् नाद्यादन्नं नरः कश्चित् । पक्वान्नं चापि-
नो मांसं दीर्घकालं जिजीविषुः । न मूलं गोव्रजे कुर्या-
न्न वल्लीके न भस्मनि । न गर्तेषु ससत्त्वेषु न तिष्ठन्न व्रज-
क्षपि । गोविप्रस्यैवायुग्निचन्द्राकांक्षु गृह्णन् । अभिपश्यन्न
कुर्वीत मूलोच्चारविसर्जनम् । तिरस्कृत्यावनीं लोष्ट्र
काष्ठपर्णतृणादिभिः । प्रादृत्य वाससा भौलिं भौनो विण्मू-
लमुत्सृजेत् । यथासुखसुखोरात्रौ दिने क्षायान्धका-
रयोः । भौतिषु प्राणवाधायां कुर्यान्मलविसर्जनम् ।
मुखेनोपधमेद्वाग्निदग्नां नेक्षेत् योषितम् । नाङ्घ्रीं प्रता-
पयेद्गनौ न वस्तु शुचिं निक्षिपेत् । प्राणिहिंसां न कुर्वीत
नाश्रीयात्सन्ध्ययोर्द्वयोः । न संविशेच्च सन्ध्यायां प्रत्यक्-
सौम्यशिरा अपि । विण्मूलोत्सृजनं नासु कुर्याद्दीर्घं
जिजीविषुः । नाचक्षीत धयन्तीं मां नैन्द्रं चापं प्रदर्शयेत् ।
नैकः सुप्यात् कश्चित् मृत्युं न शयानं प्रबोधयेत् । एतान्